

ŞEFFAF KURUM, GÜÇLÜ TOPLUM

Ali Kamil UZUN

Üyesi olduğum sivil toplum kuruluşlarından biri olan Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği'nin OECD ve SPK işbirliğinde gerçekleştirdiği VII. Uluslararası Kurumsal Yönetim Zirvesi 15-16 Ocak tarihleri arasında yapıldı. Yerli ve yabancı birçok kişinin katıldığı bu Zirve yine çok keyifli ve verimli geçti. Birbirinden değerli konuşmacıları dinleme fırsatı bulduk, iş yaşamının yoğunluğundan dolayı görüşme fırsatı bulamadığımız dostlarımızla görüşme şansımız oldu.

Darüşşafaka Cemiyeti Kurumsal Yönetim Ödülü Aldı

Şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve sorumluluk ilkelerinin rehberliğinde yapılan zirvenin bu seneki sürprizi hiç şüphesiz bir sivil toplum kurumunun "Kurumsal Yönetim" ödülü alması oldu. Ülkemizde 150 yıldır aydınlık yarınlarımız için binlerce gencimizi yetiştiren, benim de Denetim Kurulu Başkanı olduğum Darüşşafaka Cemiyeti, Kurumsal Yönetim derecelendirme notu alan ilk sivil toplum kuruluşu (STK) olarak, ekonomimizin belli başlı şirketleriyle birlikte ödüllendirildi. Aslında bu ödül, Darüşşafaka Cemiyeti'nin aldığı ilk ödül değil. 2013 Mayıs ayında Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE), Darüşşafaka Cemiyeti'ni iç denetim faaliyetlerinden dolayı "Farkındalık Ödülü" ile ödüllendirmişti.

Küresel alanda çalışan firmalarımızın bu ödülü alması, ekonomik yapımız düşünüldüğünde normal karşılanmalıdır. Ancak bir STK'nın bu firmalarla aynı sahneyi paylaşması üzerinde durulması gereken bir konudur. Sivil toplum kurumları olarak baktığımız ve sayıları **104** bin civarında olan bu kurumlarımızdan birinin yönetim anlayışında sahip olduğu bu iddianın nedeni ve bu anlayışın toplumsal yaşantımıza katacağı değeri analiz etmemiz gerekiyor.

Sivil Toplum Kurumlarında Kurumsal Yönetimin Önemi

STK'ları, toplumdun sağladığı kaynaklardan yarattığı katma değeri, amacı için topluma geri veren, sosyal fayda sağlayan kurumlardır. STK'ların kurumsallaşmasında yönetim organlarının niteliği önemlidir. STK'da yönetim organları zamanını, bilgi ve deneyim birikimlerini, becerilerini özverili ve gönüllü adanmışlıkla paylaşacak, değer yaratacak kişilerden oluşmalıdır. STK'lara liderlik edecek olanlar, kişisel çıkar gözetmeksizin, karşılıksız hizmet vermeyi ilke edinmiş, katkılarını "aklının zekâtını vermek" olarak düşünener olmalıdır. Bu kurumlarda; kurumsal devamlılığın güvencesi olan şeffaf ve hesap verilebilir kurumsal yapı, hukukun ve kurum amaçlarının gereklerinin yerine getirilmesine azami dikkat ve özen gösteren, kuraldışı eylemlere bilerek ve isteyerek taraf olmayan bir yönetim anlayışı bulunmalıdır. Bu anlayış, STK'ları ve gönüllüleri için itibarın sigortası olacaktır.

Sivil Toplum Kuruluşları Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne Neden Uyum Göstermeli?

Darüşşafaka Cemiyeti Yönetim Kurulu Başkanı Talha Çamaş, Forbes Dergisi'nin Ocak sayısında yayınlanan röportajında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne Uyum Raporu'nun neden önemli olduğunu şu sözlerle ifade ediyor:"...Bağış yapmak çok zor bir karar. Ömür boyunca emeğinizle kazandığınız veya ailenizden kalan varlığı hiçbir beklenti olmadan devrediyorsunuz. Bu ayrı bir düşünce şekli ve hissi bir olay. O noktaya gelen biri, karşısındaki kuruma güveni yoksa bağış yapmıyor... Ama karşısında istediği zaman hesaplarını görebildiği, parasının nereye harcandığını takip edebildiği bir kurum görürse ve bu bilgilerin doğru olduğuna eminse gönül rahatlığıyla destek oluyor."

Kar amacı gütmeyen, gelirlerinin büyük çoğunluğu topladığı bağışlardan oluşan bir buçuk asırlık bir STK'nın Yönetim Kurulu Başkanı, bu çalışmalarını yapmalarında etkili olan düşüncelerini böyle özetliyor.

Şeffaflık Talebi

Bahsedilen bu düşünsel altyapıyı en iyi ifade eden kavram "şeffaflık"tır. Şeffaflık Derneği tarafından "şeffaflık" şöyle tanımlanmaktadır: "...kararların, kurallar ve düzenlemeler doğrultusunda alınması ve uygulanması, alınan kararlardan etkileneceklerin bilgiye erişiminin sağlanması ve bu bilginin de ulaşılabilir, anlaşılır ve somut olması prensibidir."

Bu tanım, şeffaflığın bir yönetsel talep olduğunu, yönetim gücünü elinde bulunduran, aldıkları kararlar ile kurumları değiştirebilen kişilerin aldıkları bu kararlar konusunda, paydaş dediğimiz bu kurumun faaliyetlerinden etkilenen kişi ve kurumları bilgilendirmesini ifade ediyor.

Modern bireyin özel ve profesyonel yaşamı dışında varlığını sürdürdüğü, kendi gibi düşünenlerle bir araya gelerek ortak, toplumsal bir değer için kurduğu STK'larda şeffaflığın artması toplumsal yaşantımızın kalitesi için bir göstere olacaktır.

Kurumsal Yönetim İlkeleri Tüm Kurumlarda Uygulanmalı

2023 yılında dünyanın en büyük on ekonomisinden biri olma hedefimiz bulunuyor. Hedeflenen bu ekonomik atılımın toplumsal değerlerle paralel gelişmesi gerekiyor. Yani, toplumsal refah, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi değerleri benimsememiz toplumsal gelişmişlik seviyemizi arttıracaktır. Kurumsal yönetim ilkelerini tüm kurumlarımızda uygulamamız, ekonomik ve toplumsal gelişimimizi sürekli ve sürdürülebilir kılacaktır. Kurumsal yönetimin ilkeleri olan şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve sorumluluk felsefesinin futbol kulüplerinden, siyasi partilere, kamu kurumlarından üniversitelere kadar tüm kurumlarımızda uygulanması için çalışılmalıdır.

Kısa bir zaman sonra yerel yönetim seçimleri var. Oy vereceğimiz siyasi partilerde, diğer göstergeler dışında kurumsal yönetim ilkeleri ile uyumlu yönetim anlayışını aramamız, alacağımız hizmetlerin ve siyasetin kalitesini de arttıracaktır. Ülkemizde futbolun ulaştığı endüstriyel ölçek kulüplerimiz için kurumsal yönetim disiplini vazgeçilmez kılmaktadır.

Ekonomik yaşantımızın ie dönük bir ekonomi modelinden küresel ekonomiye entegre olması gibi, kurumlarımızın da paydaşlarına karşı daha Şeffaf ve katılımcı, çalışmaları konusunda daha hesap verebilir nitelikte olduğu kurumlar haline getirilmelidir. Bu anlayış, toplum olarak birer kurumsal değerimiz olan futbol kulüplerimizin, dernek ve vakıflarımızın, siyasi partilerimizin küresel alanda değer kazanmasını sağlayacaktır. Bir liderin uzun yıllar aynı koltukta oturması, "küçük olsun benim olsun anlayışı" gibi küresel rekabetten uzak bir özellik taşıması kısa dönemde bir istikrar sağlasa da uzun dönemde kurumları yıpratın uygulamalardır. Bu nedenle, kurumlarımızın sürdürülebilirliği için kurumsal yönetime bir vizyon olarak önem vermeliyiz.

Ebeveynler, çocuklarının istikbali için tüm emeklerini seferber eder. Yemez yedirir, içmez iirir. Biriktirdikleri paralarla en iyi okullarda okutarak güzel bir gelecek hazırlamak ister. Kurumlarımızın kurumsallaşması da böyle bir anlayışı gösterir. Sürekliliği ve sürdürülebilirliği olan, bizden sonra da varlığını devam ettirecek kurumlar istiyorsak kurumsallaşmaya önem vermeliyiz. Ebeveynlerin sevgilerini evlatlarına daha iyi bir gelecek hazırlama olarak somutlaştırması gibi, bir kısmımızın sıfırdan var ettiği, gecemizi gndzmze katarak yarattığımız kurumlarımıza olan sevgimizin somut ifadesi kurumsallaşma çalışmaları olacaktır.

Darşsafaka Cemiyeti 150 yıldır yetiştirdiği aydınlık nesillerle topluma hizmet ediyor. Kurumsal kültürümüzde görmeye fazla alışık olmadığımız bir buçuk asırlık varlığı ile dersler çıkarmamız gereken bir kurumsal yapısı olan, toplumumuzun göz bebeği gibi koruduğu bu kurumumuzun Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyumuna ilişkin yapılan değerlendirmede, 10 üzerinden 8,4 puan gibi yüksek bir puan, derece elde etmesi, tüm kurumların örnek alması gereken bir anlayışın somut ifadesidir. Darşsafaka Cemiyeti, her sene binlerce öğrenciye ilim ve irfan öğrettiği gibi bu uygulaması ile toplumsal olarak bize de bir yönetim modeli dersi vermiştir.

Bugün toplum olarak ihtiyaç duyduğumuz toplumsal gelişmişlik, talep ettiğimiz daha Şeffaf, daha katılımcı bir yönetim anlayışı; yesi olduğumuz sivil toplum kurumlarımızı, taraftarı olduğumuz spor kulüplerini, oy verdiğimiz siyasi partileri, profesyonel yaşantımızı sürdürdüğümüz Őirketlerimizi ve bize hizmet vermekle mükellef kamu kurumlarını bu anlayışla ynetmemizle mümkün olacaktır.

Şubat ayı, sevgililer gününü içinde barındırıyor. Aşkın daha olgun ve sürekli hali olan sevgi çoğu zaman bir insana karşı duyulsa da aslında işimize, mesleğimize, kurumlarımıza, yaşadığımız topluma da duymamız gereken bir duygudur. Üretimin bana göre en önemli girdilerinden biri sevgidir. Sevgi akıtılmadan elde edilen ürün, hangi alanda olursa olsun istenen kaliteyi veremeyecektir. Bundan dolayı, sevgi kaliteli bir yaşamın olmazsa olmazlarından.

Sevgililer gününüz kutlu olsun!

Ali Kamil UZUN, CPA, CFE, MA, CRMA, CAC

Deloitte Türkiye Yönetim Kurulu Danışmanı

(akuzun@deloitte.com)

Turcomoney Dergisi Şubat 2014 sayısında yayınlanmıştır.